Ч. 244. Неділя 18 (5) падолиста 1906. Рік XVI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за злоЖенем оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цїлий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти полїтичні.

З ради державної. — Ґр. Більов про заграничну полїтику Німеччини.

На вчерашнім засїданю палати послів в дальшім ходї дискусиї над §. 7 промавляв ґенеральний бесїдник „против" п. Кльофач і заявив ся против обовязку однорічного осїдку і за правом голосованя женщин, особливо, що мають вже то право при виборах до сойму. По промовах референтів меншости дра Адлера і Грубого, а крім того референта комісиї Лєкера принято §. 7 після комісийного предложеня, а відкинено всї внесеня меншости. З черги приступлено до нарад над 6-ою ґрупою і принято решту постанов, дотикаючих змін основних законів о репрезентациї держави. Пос. Метталь мотивував внесенє меншости о розширеню автономії країв. Над тим внесенем вивязала ся дуже оживлена дискусия, котра тревала до кінця засїданя і ще не покінчила ся. Промавляли за внесенем пп. Ец, др. Герольд, ґр. Старжиньский, а против др. Кос, Кубік і Фоглєр. Засїданє скінчило ся о годинї 9-ій вечером, а слїдуюче назначено на нинї рано.

Від більше як пів року почали ся над овидом Німеччини громадити темні хмари. З того часу як канцлєр Більов поважно занедужав і не міг занимати ся державними справами, проявив ся могутний вплив особистої управи монарха і за той час нагромадило ся тільки пального материялу, що й у внутрі держави почало голосно проявляти ся загальне невдоволенє і у відносинах з заграничними державами опинила ся Німеччина самітною, відокремленою. Поважнї німецкі мужі почали непокоїти ся тими відносинами, а той неспокій проявляв ся також в дневникарстві і на посольских вічах. Колиж тепер зібрав ся німецкий парлямент, посол Вассерман вніс інтерпеляцию і прямо указав на те занепокоєнє загалу і вимагав ясної відповіди.

Не зволікав з тим кн. Більов і зараз в середу в основній промові пояснив положенє полїтичне Німеччини. Промова кн. Більова єсть в цїлім сего слова значіню мирною промовою, она усуває всяке недовірє що до заграничної полїтики Німеччини і не оставляє в тій справі ніякого сумніву. Кн. Більов пояснив основно взаємини з усїми державами, говорив про тридержавний союз, про зближенє між Францією і Анґлією, про росийско-францускій союз, про Америку і Японію, а з усїх тих виводів проявляла ся ясна і рішуча воля Німеччини, удержати всюди спокій і мир. Він пояснив, що Німеччина дбає про помноженє своєї фльоти, однако анї в думцї їй, щоби змагала тут яко морска держава іти навзаводи з Анґлією. Розходить ся їй лише о обезпеченє своїх заморских посїлостий.

Тридержавний союз уважає кн. Більов найпевнїйшим заборолом европейского мира, а поміч, якої Німеччина дізнала від Австро-Угорщини на конференциї в Альджесірас, єсть найлїпшою порукою добрих взаємин. Вправдї були змаганя, особливо з угорского боку, викликати вмішанє Німеччини у внутрішнї спори австро-угорскі, однако як всяке вмішуванє в супружі взаємини може викликати неприязнь обох сторін, так і в тім случаю було би вмішуванє Німеччини непорадним, тим більше, що творцем союза Німеччини з Австро-Угорщиною був ґр. Андраші.

При тім вказав однако кн. Більов, що між Італією і Австро-Угорщиною витворило ся було напруженє, викликане неодвічальними кирпиниками, а то чимало причинило ся до ослабленя союза. Зазначив отже, що таке важне заборолю мира вимагає того, щоби у всїх єго частях складових оно було добре споєне і тому треба усунути навіть роботу таких непокликаних і неодвічальних кирпиників.

Нема найменшого сумніву, що промова кн. Більова успокоїть уми затревожені мнимим змаганем Німеччини до якоїсь непевної полїтики

---

7)

Тайна до смерти.

Маленька повість з житя словіньских селян

ПАВЛА М. ЛЯКРОМИ.

(Конець).

Йосіп був добродушний чоловік і не мав зовсїм характеру свого покійного батька, але на жаль унаслїдив по нім сердитість. Він відчув ту ганьбу подвійно, бо паробки докучали єму тим, що тепер вже щезає єго послїдна надія знайти собі жінку вріднім селї.

— Та й Неца тебе не хоче! — глузували собі з него. — Бо ти бачиш — долґолїн!

Се слово, ненавистне єму ще з хлопячих лїт, так єго вразило, як колиб хтось вдарив єго в лице. Впрочім той величезний чоловічиско не міг випити більше як дитина. Але головатий старав ся вже о то, щоби Йосіпова чарка, до котрої він підчас палкої розмови більше заглядав як потреба, була завсїгди повна. Вино і злість розпалили єму мов огнем голову.

Тимчасом зробило ся темно а ріжнобарвні лямпіони, котрими трохи підвисшене і смеречиною украшене місце до танцю було осьвітлене, запалені жвавими руками засьвітили ся нараз зі всїх боків і осьвітили місце і всї тоті пари, що крутили ся на нїм в танцю.

Крізь закратоване вікно гостинницї видів Йосіп, як Неца, що надармо ждала на свого таночника, лагодила ся танцювати ще другий раз з тим якимсь панком з міста. Того вже не сьміла она ніяк зробити!

Як скажений вибіг Йосіп на двір і кількома скоками своїх довгих ніг станув поза паном з міста, котрий анї прочував нічого. Неца, котра виділа, що іде єї таночник, хотїла в добрий спосіб позбути ся єго заступника і сказала в соромливім заклопотаню, без всякої злої гадки, зраджуючи зворушенє своєї дївочої душі: Вибачте пане, але ось іде мій долґолїн!

Се страшне слово з уст Неци відобрало просто бідачискови розум і він не дочув того многонадійного „мій", яке попередило то злощасне прізвище.

— Віддайже їй за то добре! — шепнув Йосіпови до уха головатий, що пішов був за ним. — Хибаж ти не знаєш, що она внучка убийника твого батька?

З Йосіпових уст роздав ся рівночасно крик злости і горя. Та й Неца крикнула перепуджена, побачивши, як Йосіп завертає очима, і мимоволї оперла ся на свого ґалянтного таночника з міста. Але Йосіп вже роздушив єму тоненький капелюх на голові, а другою рукою вирвав Нецу від него. Погана лайка з уст шаленого закінчила ся тим, що він тоту Нецу, котру так дуже любив а тепер подвійно ненавидів, прокляв перед всїми людьми яко невірний накорінок убийника і після простацкого звичаю селян сплюнув перед нею.

Головатий почав їх тепер годити, щоби тим способом приєднати собі поганьблену дївчину, але Йосіп не допустив і до того.

Почала ся сїпанина і зробили ся такі крики, що заглушили навіть роздираючу уши сільску бляшану музику, а відтак завела ся така бійка, що аж мусїли жандарми вмішати ся. І так закінчив ся празник невесело й прикро.

5.

То, що злобний хлопиця зрадив свому супернинови, було аж надто правдою. Неца була внучкою Івана Модрея.

Задля того, що Йосіп так довго служив у войску, щоби задля свого росту не бути посьміховиском, знав мало що о тім, що діяло ся в єго селї. Та й коли вернув з войска сходив ся лиш рідко з молодими паробками, у котрих все ще назвав ся долґолїн.

Неца, що уважала ся по половинї за міщанку, котра обертала ся в лїпших кругах, держала ся досить здалека від других сільских дївчат і так они обоє не знали свого походженя і сполученої з тим лютої судьби, яка їх розділяла. Але ненависть здаєсь не була дїдична, бо обоє молоді полюбили ся були щиро і терпіли далеко більше від лукавої судьби, як від згадки поганої приключки на танци.

Другого дня по тім, досьвіта, хтось запукав сильно до дверий комнати, де спав Йосіп, і збудив єго. Коли він отворив очи, стояв перед ним давний сотрудник, котрий став тепер парохом в тольмайнскій парохії і завзивав єго, щоби він безпроволочно пішов з ним на гору до Чадри, бо старий Іван Модрей має єму щось важного сказати.

— Як то, то я маю іти до убийника мого батька? — відозвав ся Йосіп з гнївливим здивованєм.

заграничної. Однак не дав кн. Більов відповіди на те, чому дійшло до того занепокоєня особливо посеред цілого населеня німецкої держави. Не хотів очевидно тикати тут того особистого впливу найвисшого чинника держави.

Новинки.

Львів, дня 17-го падолиста 1906

— **Іменованя і перенесеня.** Галицка Дирекция почт і телеграфів іменувала абітурієнта ґімназияльного, Лаврентия Ів. Свободу практикантом почтовим. — П. Намістник переніс ад'юнкта будівництва Віктора Пірґа з Заліщик до Нового Санча, а практикантів будівництва Ів. Батицкого із Станиславова до Нов. Санча і Стеф. Богуша в Калуша до Заліщик, призначаючи Пірґа до управи будови реґуляциї Дунайця в Нов. Санчи, Батицкого до відділу будівничого новосанчівского староства, Богуша до експозитури управи будови реґуляциї Днїстра в Заліщиках.

— **З'їзд епископів в Перемишли.** З Перемишля доносять, що в понеділок, дня 12 с. м. прибули там всї епископи і архиепископи галицких диецезий, з виїмком кардинала Пузини з Кракова і через два дни радили над справами церкви. Першого дня відбували ся наради руских епископів у епископа Чеховича, а польских у епископа Пельчара, другого дня радили епископи обох обрядів спільно у еп. Чеховича. Наради тревали до 11 год. в ночи. В середу відбула ся коротка конференция, по котрій епископи полудневими поїздами роз'їхали ся до своїх диецезий.

— **Делеґати ц. к. Дирекциї зелїзниць** державних будуть приймати інтересентів в поданих в низу місцевостях в бюрі начальника стациї, а іменно: в Бродах дня 20, в Перемишли 24, в Підволочисках 27 падолиста с. р.; в Самборі дня 4, в Тернополи 6, в Ярославі 11, в Стрию 13, в Дрогобичи дня 18 грудня с. р.

— **Пекуча справа.** Руске товариство педаґоґічне вичерпало вже свої засоби до послїдного сотика! Земляки! Ратуйте обі наші приватні руські женьскі школи, 5-клясову виділову ім. Т. Шевченка і семінарию женьску (сего року вже повну), ратуйте бурси! Без вашої скорої успішної помочи товариство не буде могло дальше своїх інституций вести. Польскі часописи доносили, що один-одинокий день 3 мая с. р. приніс Полякам в „дарі народнім" 120.000 К для їх товариства „Szkoła ludowa"! А ми просимо лише о скромні датки, але просимо всїх наших тямучих земляків, що їм добро нашого народа бодай трохи лежить на серци. Без успішної загальної помочи наша сьвята справа пропаде! На саму оплату сил учительских в обох школах потребуємо кождого першого найменше 2.200 корон. Першого грудня вже недалеко, а товариство вже нічого не має! — Просимо рівнож наших членів і передплатників обох наших органів о скоре вирівнане залеглостий, а се вже дало би нам поважну суму, бо понад 3000 корон! Просимо купувати наші книжочки для молодежи і старших людий, які знаменито надають ся до наших читалень. — При більших замовленях в „Народній Торговлї" у Львові просимо звертатись до нашого товариства, бо дирекция „Народної Торговлї" обіцяла нам давати за посередництво 2 процент від товарів, закуплених за готові гроші. З инших товариств і приватних осіб, до яких ми в тій самій цїли удавали ся, зволило ще „Товариство для розвою рускої штуки у Львові" обіцяти нам 1—5 проц. Поручаємо отже горячо се товариство нашим Землякам. — Земляки! Прийдіть нам сейчас в помочию, бо periculum in mora! Всякі жертви просимо присилати під адресою: Руске тов. педаґ. у Львові, Сикстуска ч. 47. — За головний Виділ: о. *Іван Чапельский*, голова, др. *Остап Макарушка*, секретар.

— **Рабунок в білий день.** Бронислав Верещ, студент прав, дав вчера знати поліциї, що вчера в саме полудне напав на него на сходах в домі ч. 19 при ул. Личаківскій якийсь розбишака і зрабував єму 1.500 корон. П. Верещ був в австро-угорскім банку, де відобрав згадану суму, а вложивши єї до портфеля, сховав до кишенї, сїв на трамвай і поїхав на Личаків. Коли увійшов до згаданого дому, де мешкає, чув, що хтось біжить за ним по сходах, але не звертав на то уваги. Нараз вдарив его хтось сильно з заду по голові, а коли він оглянув ся, то напастник ударив его ще другий раз так сильно по чолї, що зробив єму рану і він на хвилю стратив притомність. З того скористав напастник і витягнув єму гроші. Поліция зарядила енерґічне пошукуванє за зухвалим напастником.

— **Спроневірене.** Послугач в кухни реставрациї Лясоцкого і С-ки при площи Марийскій ч. 9 іменем Ян Лацни, одержавши в середу вечером від кухаря Михайла Климова 100 корон на купно мяса, втік з тими грішми, забравши з собою свою скриньку з річами і книжку службову.

— **Убийниця, яких мало.** З Єлисаветграда в Росиї доносять: Служниця в маєтности Окунечев убила сокирою свою господиню, єї доньку, льокая, управителя маєтности, а крім того ще двох нічних сторожів коло сусїдної церкви і зрабувавши 5000 рублів, втекла.

— **Розширенє трамваєвих лїній.** Міска електрична комисия у Львові займала ся на двох послїдних засїданях справою розширеня сїти електричної зелїзниці і рішила ось що: 1) Нова центральна стация для зелїзниці і електричного сьвітла має бути вибудована на міских ґрунтах па Перзенківцї коло шляху черновецкої зелїзниці, від котрого буде поведений до централї доїздовий шлях. Воду центральний стациї мають доставляти ставки на Зелїзній Воді. 2) Кінна зелїзниця буде як найшвидше перебудована і перемінена на зелїзницю електричну. 3) Будуть вибудовані отсї нові зелїзничі лїнії: до ставу в Зелїзній Воді, на повиставову площу, до Янівского цвинтаря, через ул. Зелену, Вагилевича, Кохановского, на Високий Замок, окружна лїнія в містї дальше з ул. Жовківскої через Замарстинівску, Бальонову, Жовківску до рогачки, а звідси евентуально новою дорогою до різницї. Будову инших проектованих лїній, особливо ул. Кадетскою до повиставової площі, дальше з'їзд з Високого Замку на Жовківске, вкінци будову до Брухович постановлено відложити на пізнїйше. Кошти будови нових лїній, а також переміни кінної зелїзниці на електричну обчислено кругло на 10 міліонів корон. 4) Ухвалено візвати комисию контролї міских довгів, щоби в цїли доставленя потрібних фондів на будову, предложила відповідний фінансовий проєкт найдальше до 30 днів. Тоті ухвали будуть незабаром предложені міскій радї до апробати.

— **Заколот в гірничій академії в Лубнї.** До „Дїла" пишуть: Внаслїдок революцийного заколоту в Росиї прибуло сего року до Лубна (Leoben) кількадесять російских студентів, котрим ректорат тутешної гірничої академії позволив ходити на виклади. То викликало в академії велику тїсноту, котра дала німецким шовіністичним студентам притоку до буч. Їм не подобало ся скріплене славяньского елементу в академії і тому на своїх зборах ухвалили страйк, коли міністерство не приречe будови нової академії з весною слїдуючого року, дальше неприняте чужих студентів, котрих поданя находить ся ще в міністерстві, а вкінци підвисшеня шкільної оплати для чужинців в цїли здержаня надмірного їх напливу. І справдї німецкі студенти розпочали страйк. Їх поведенє обурило студентів Славян, що становлять в академії 55 процент, і они на своїх зборах запротестували против німецкої ґеґемонії, а рівночасно вислали свою резолюцию до міністерства, домагаючись як найскоршого полагодженя принятя всїх чужих студентів, доси ще не вписаних. На тих зборах промовляв також Русин, З. Мохнацкий, котрий предложив між иншим з'орґанізувати всїх ненімецких студентів в одно товариство, на чолї котрого стояли би представники всїх ненімецких народностий, і крім того візвав студентів до основуваня товариств чи кружків після народностий. При тім треба зазначити, що в сім роцї відновлено товариство україньских студентів „Чорногора", котре в послїдних пятьох роках задля недостачі членів перестало було еству-

---

— Мусиш піти! — вразумляла его стара матїр, що увійшла була другими дверми, щоби подати синови снїданє. — Старця занадто всї поважають, як щоби не послухати его, коли він кличе. А відтак я нїколи якось не хотїла вірити в тото убийство. Скорше — скорше — жінка тут ніби щось проковтнула, чого очевидно не хотїла вимовити.

— Добре кажете, Урсо [1] — виратував єї пан-отець з клопоту. — Не треба своїх ближнїх безосновно винувати. А ти, Йосипе, підеш зараз зі мною!

То сказав він таким строгим голосом, що Йосип Крояч безпроволочно рушив свої довгі ноги і пішов з енерґічним сьвященником до Чадри.

Несьміло і дрожачи станув він перед стариком, котрого уважано за убийника его батька.

Іван Модрей відозвав ся від разу до него:

— Менї казали, Йосипе Крояч, що ти тяжко обидив мою внучку. Та за що?

— Бо — бо — лепетав велит — бо Неца танцювала мій танець з — з якимсь другим.

— Так? Коли бо менї казали, що тебе спонукала до того инша, страшнїйша причина!

— О ні, ні! — відповів Йосип із щирого серця. — Преці Неца невинна тому убийству, котре менї не дозваляє подружити ся з нею, але не боронить єї любити!

— Добрий з тебе хлопчище! — сказав Іван Модрей а подивившись многозначно на свого сповідника, говорив дальше з одушевленем: Се благородне слово з твоїх уст здоймає печать з моїх: Знайже, що твій батько був менї ворогом на смерть а не я єму. Він хотів мене убити, але тїнь его рук зрадила то менї і я зі страху впав на колїна а він через то стратив рівновагу. Дай Боже, щоби его не поглотила так само невольна пропасть, як тота, в котру він скотив ся. Я молю ся що дня за спасение его душі а в день его страшної смерти наймаю ще й Службу Божу. Я мовчав, щоби ганьба не спала на его бідну вдовицю і на твою невинну голову. Лиш отсей всечестнїйший пан-отець знали о тім.

— О старче, старче, добрий, любий старче! — розплакав ся Йосип і припав старому до ніг, не знаючи того, що прозивав великодушного чоловіка словом, яке піддало его нещастє.

Так був розжалував ся, що навіть не дочув, як пан-отець потвердив торжественно правду сказаного, а отець духовний був тепер неменше зворушений як тої незабутної хвилї, коли Іван Модрей під тайною сповіди розповів єму тоту страшну подію. Пан-отець сам порадив був тодї нещасливому мовчати про того намірене убийство так, як він то в своїй благородности був собі постановив.

Щира Анца з того дива, як то все склало ся, аж не могла промовити. Немала слів на тоті муки, які протерпів єї чоловік, щоби лиш зберегти бездоганною память того ледацого.

— Встань, Йосипе, та посилай свати до Неци, бо нема нїякої перешкоди межи вами — закінчив Іван Модрей з патріярхальною повагою.

— Она мене не схоче, не схоче мене! — жалував ся Йосип, схопившись із землї.

— Чомуж би тебе не хотїла?

— Раз длятого, що мене жінки не хотять, бо — бо я їм за великий, а головно, бо я єї на смерть обидив. Она знає ся на міских звичаях і розуміє, що то честь. А я нещасливий прокляв єї на публичнім місци. То би она менї може ще й простила; але — але — я сплюнув перед нею.

— То, видко, така вже погана навичка в твоїм родї — перебив єму Іван; — бо й я мусїв то само витерпіти від твого батька, але я християнин, то й простив єму. Неца кров з моєї крови і добра побожна людина: она тобі також простить.

— Нїколи! Хиба — хиба що ви, Іване Модрею, зложите наші руки разом.

— Нехай і так буде, мій сину. Закличте менї Нецу, нехай вас поблагословлю і нехай щезне давна ненависть межи нашими родинами на віки.

Так і стало ся. Іван Модрей жив ще досить довго, щоби видів правнуків, діти Йосипа і Неци, як они бавили ся коло его візка.

[1]) Уршуля.

вати. Рішуче виступлене ненімецких студентів мало той успіх, що міністерство згодилось приняти до академії студентів чужинців, та рівночасно уповажнило ректора оповістити, що будова нового будинку розпічне ся з весною. То не вдоволило бундючних студентів німецких, котрі домагають ся увзгляднення всіх своїх постулятів і тому заповіли дальший страйк.

Телеґрами.

Відень 17 падолиста. Fremdenblatt доносить, що ген.-поручник Франц Конрад фон Гецендорф, командант 8-ої дивізиї піхоти в Інсбруку, іменований шефом генерального штабу. Урядово оголошене іменовання відбуде ся небавком.

Відень 17 падолиста. Субкомітет комісиї реформи виборчої вибраний для нарад над законом о охороні свободи виборів відбув нині передполуднем засіданє під проводом др. Дулемби. Прибули також міністри: справ внутрішних бар. Бінерт і справедливости др. Кляйн. Вела ся дальша дискусия над параґрафом предложеним дром Дулембою в справі охорони кандидатів. По дискусиї, котра заняла ціле засіданє, згодив ся субкомітет на той параґраф після предложення міністра Кляйна та упросив єго, щоби він той параґраф зредаґував і предложив на нинішнім пополудневім засіданю.

Білград 17 падолиста. Вість подана в заграничних часописях (подала віденьска Zeit) о збожеволїню наслідника сербского престола кн. Юрия єсть неправдива. Позаяк в послідним часї подало ся до димісиї двох єго ад'ютантів, то в виду браку официяльного представлення причин тої димісиї розійшли ся всілякі чутки. В Білградї о тім якімсь збожеволїню нічого не знають.

Тифліс 17 падолиста. (П. А.) До склепу ювілєра Андріязова впало вчера 5 розбишаків, змусили властителя отворити касу, зрабували дорогоцінности і втекли. До маґазину сукна Тараняца впали розбишаки і забрали товарів на 3000 рублів. Кілька узброєних людий вскочило до переповненого публикою воза трамваєвого; їдучі повтікали. Одного, що позістав, австрийского підданого Лебеду розбишаки обрабували і втекли.

Тифліс 17 падолиста. В окрузї гурийскім пропало десь без сліду трох полициянів. Тепер показало ся, що їх зловила ватага розбишаків. Тіло одного знайдено закопане в поли.

Гельзінфорс 17 падолиста. В Бернборзї сконфіскувано 100 карабінів і велику скількість набоїв, перепачкованих — як здогадують ся — для товариства „Vojma“.

Господарство, гіґієна, вихованє.

Мелїорация а малий господар. Через то, що хтось буде своє поле лїпше гноїти, орати і засївати, ґрунт єго ще не завсїгди полїпшить ся; треба ще старати ся так єго улїпшити, щоби він опісля при звичайнім оброблюваню став ся не лиш урожайнїйшим, але й давав більше доходу. Таке улїпшене ґрунту називаємо латиньским словом „мелїорациєю“. При мелїорациї головна річ в тім, щоби: 1) всї вохкі ґрунти так осушити, щоби они були лїпші під управу і через то стали урожайнїйші; 2) щоби воду на ґрунтах рівномірно розложити і мати єї подостатком там, де потреба (н. пр. наводнене сїножатий); 3) щоби використати всї неужитки і зробити їх ужиточними. Чи малий господар н. пр. на 5 до 6 морґах може то все зробити? — Не завсїгди, але дуже часто і може. Єсть богато мокрих ґрунтів, котрі не можна инакше осушити лиш в той спосіб, щоби до того взяли ся всї господарі в якійсь громадї а навіть кількох громад. (Так буває часто на ґрунтах, положених понад ріками і ставами). В таких случаях мусить край або держава переводити мелїорацию. Наводнювати ґрунти (сїножата) можна знов лиш там, де єсть подостатком води до того. Так само не може господар часто вихіснувати і всї неужитки на своїм ґрунтї. Але в многих случаях може то зробити і кождий поодинокий господар. Але тут знов настає ся ось в чім трудність: Хто хоче улїпшити свій ґрунт, мусить насамперед знати, як то робити; єму треба науки до того, бо годї малому господареви спроваджувати зараз фахових людий, котрі би показали і витичили, де і як копати рови та спустити. Друга річ та, що на мелїорацию треба гроша. Зважившп то все, здавалось би, що для наших помешних господарів нема виходу, що они о мелїорациях своїх ґрнтів не можуть і думати. Так однакож і не єсть. Длятого, хто має добру волю і охоту, знайде ся на все спосіб; треба лиш піти до голови по розум, а не одно можна зробити. Малий господар, коли хоче переводити у себе мелїорацию ґрунту, повинен лиш на то як найбільше зважати, щоби через ню підніс не так урожайність, як дохід з проданих плодів. На сїй точцї похибляють дуже часто і великі господарі, що переводячи мелїорацию ґрунту, дивлять ся лиш на то, щоби піднести урожайність поля, та щоби то ніби здавало ся, що они господарять поступово. Такою мелїорациєю — як то кажуть — зарізав ся вже неодин властитель більшої посїлости. Малий господар не повинен іти за таким приміром. Як переводити мелїорацию ґрунту, розкажемо окремо.

— Як обходити ся з коровою по отїленю? Єсть богато господарів, котрі гадають, що скоро телятко прийшло на сьвіт, то коло корови вже не треба більше нічого робити, коли тимчасом корови треба добре доглядати аж до часу, коли відійде місце, щоби при болях попородових не вивернула ся утроба. Скоро би місце не відійшло за 3—6 годин, то нема иншої ради, лиш треба єго штучно видобути, а то може найлїпше зробити лиш ветеринар. Місце треба зараз запрятати, щоби корова єго не лизала або не з'їла. Дехто зараз по породї зганяє корову, бє єї і штуркає а навіть на силу підоймає, щоби она встала, бо суть такі, котрі гадають, що коли корова зараз не встане, то дістане корчів, або утроба в ній виверне ся; а то зовсїм неправда і корову треба лишити в спокою. Зараз по утїленю не треба корові давати богато їсти, бо она змучена дуже породом не може добре пережувати. Так само не треба їй давати богато і теплого пійла, бо корова, котра привикла була доси лиш до сухої пашї, а по породї має велику спрагу, може за богато обпити ся і від того занедужати на нестравність. Коли пійло за тепле, то корова від него ще більше ослабає, а коли она єго обіпє ся, то она занадто тяжить в жолудку. Отже треба давати лиш слабо лїтного пійла і трохи та взагалї давати корові мало їсти, доки аж не прийде до сил. Суть також такі, котрі гадають, що корови не треба скорше доїти, аж місце відійде і длятого доять за пізно; тимчасом доїти треба, скоро вимя зробить ся велике і тверде, а дійки сильно наповнять ся. Перше молоко має велику прочищаючу силу і длятого єсть для телятка дуже добре, бо очищує єму кишочки. Дуже часто буває, що по породї в наслідок великих болів утроба висуває ся, отже треба уміти єї назад всунути, а коли би потреба і заложити бандаж. В такім случаю найлїпше, коли можна, удати ся о пораду до ветеринаря. Також дуже важна річ, щоби корова не стояла близько дверий або де на продуві, бо може легко від перестуди дістати запалення вимени або якої иншої хороби. Під таку корову треба грубо стелити і держати єї тепло. Коли телятко призначене на заріз, то давати єму ссати лиш 3—4 недїль; телятка призначені на приховок ссуть 4—5 недїль а в добрих господарствах нїколи менше як 6—8 недїль.

— Руки в зимі треба особливо шанувати, бо коли посїдають ся та попукають, то чоловік дуже бідує, особливо же той, що змушений лиш руками заробляти. Перша річ в тім, щоби руки завсїгди добре мити, а по обмитю добре витирати. Білі руки повинна мати не лиш панї та кожда ґаздиня, але й служниця, тим більше, що служниця мусить і тїсто замісити, і коло мяса та всяких инших страв руками порати ся, а коли у неї руки брудні, посїдані і поранені, то не лиш їй з тим біда, але й гидко та нездорово їсти страви зроблені такими руками. Руки треба мити правильно що дня рано і перед спанєм в лїтній водї і вичищувати бруд спід нигтів та обтинати осторожно всї задирки, від котрих дуже часто пальцї ранять ся. Треба також мити по кождій брудній роботї, особливо же тодї, коли сїдає ся їсти. Обмивши руки теплою водою, сполїкує ся їх холодною, а відтак витирає ся на сухо. — Руки треба мити звичайно милом а мило добре сполїкувати. Олїйну фарбу змиває ся з рук терпентиною; саджу студеною водою не теплою. Посїдані руки треба мити запареним пшеничним ґрисом а обмивши на ніч і обтерши так, щоби були зовсїм сухі, помастити білою вазелїною, котру можна купити в аптицї за 20 сотиків і мати на довший час. Посїдані руки загоять ся найборше, коли так зробити: Обмити добре руки в досить теплій водї, а відтак добре намилити (милом уживаним до митя рук, а не простим до праня) і не змиваючи мила, налляти до жмені ложочку ґлїцерини та розтерти добре по руках милинєм, яке з того зробить ся. Опісля не змиває ся вже рук, лиш обтирає ся їх. Вже від першого разу посїдані руки будуть гоїти ся.

— **Цїна збіжа у Львові** д. 16 падолиста: Цїна в коронах за 50 кільо у Львові. — **Пшениця** 7·70 до 7·90; **жито** 5·90 до 6·10; **овес** 6·70 до 7·—; **ячмінь пашний** 6·30 до 6·60; **ячмінь броварний** 7·— до 7·60; **ріпак** —·— до —·—; **льнянка** —·— до —·—; **горох до варення** 8·50 до 9·50; **вика** 5·50 до 5·75; **бобик** 6·— до 6·20; **гречка** —·— до —·—; **кукурудза стара** —·— до —·—; **хміль за 56 кільо** —·— до —·—; **конюшина червона** 50·— до 60·—; **конюшина біла** 30·— до 45·—; **конюшина шведска** 60·— до 70·—; **тимотка** 21·— до 25·—.

НАДІСЛАНЕ.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ОГОЛОШЕНЯ.

З друкарні В. Ловиньского, під зарядом І. Недопада. (Телефона ч. 527).